

POSUDEK

oponentky na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Jana Petřů, DiS.

Téma práce: Přístup pedagogů mateřských škol k dětem s odkladem školní docházky

Autorka, Bc. Jana Petřů, DiS., se ve své diplomové práci zaměřuje na téma odkladů nástupu dětí do povinné školní docházky. Toto téma se rozhodla zpracovat z pohledu pedagožek mateřských škol. Zvolené téma je nepochybně společensky velmi aktuální a výzkumných studií, které by jej sledovaly z uvedené perspektivy, není mnoho.

Diplomová práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává z pěti hlavních kapitol, v nichž se autorka postupně zaměřuje na téma školní zralosti a školní připravenosti (kap. 1), na současné pojetí vzdělávání mateřských škol u nás (kap. 2), dále se zabývá otázkou povinné školní docházky (kap. 3), jejím odkladem (kap. 4) a v poslední, páté kapitole, se zabývá přístupem pedagogů k české praxi nástupu do povinné školní docházky, pro niž jsou charakteristické relativně časté odklady.

Praktickou část práce představuje kvalitativní výzkum, jehož cílem bylo zjistit, jakým způsobem přistupují pedagožky mateřských škol k dětem, jež mají odklad povinné školní docházky (OŠD). Autorka si v této souvislosti stanovila čtyři dílčí cíle: analyzovat (1) jaké organizační formy práce pedagogové při práci s dětmi s OŠD využívají, (2) míru podpory pedagogům ze strany vedení MŠ, (3) míru spolupráce pedagogů MŠ s dalšími relevantními institucemi, podílejícími se na školní připravenosti dítěte s OŠD a (4) percepci současné praxe OŠD pedagožkami MŠ.

Před provedením hlavního výzkumu se autorka rozhodla pro předvýzkumnou sondu, v níž respondenty nejprve oslovila pomocí dotazníku. Předběžné nálezy jí umožnily vhodně koncipovat hlavní výzkumnou metodu a upravit otázky polostrukturovaného rozhovoru. Soubor respondentů (N=11) byl získán metodou sněhové koule. Pro jejich výběr autorka vymezila určitá kritéria a předložila zevrubný popis způsobu jejich volby i procesu jejich účasti na výzkumu. Autorka formulovala 5 výzkumných otázek, na jejichž základě následně analyzovala získaný kvalitativní materiál metodou otevřeného kódování a tematické analýzy.

Je třeba uvést, že se jedná o diplomovou práci velmi dobré úrovně z hlediska originality i z hlediska metodologie a zpracování výzkumu. Autorka vychází z dostatečného množství odborné literatury a adekvátně odkazuje na využitá zdroje. Prokazuje vynikající orientaci v problematice a dobrou schopnost analyzovat a syntetizovat nashromážděné poznatky. Oceňuji např. zevrubný popis právní situace týkající se inkluzivního vzdělávání v rámci MŠ a konkrétního postupu v nespécifických případech.

Dalším přínosem práce je propojení kvalitativní a kvantitativní metodologie, které autorce umožnilo optimálním způsobem koncipovat hlavní metodu dotazování. Položky uvedené v dotazníku směřovaly na zjišťování rozvoje dětí s OŠD v předem vymezených oblastech (fyzická, psychická, sociální, emocionální). Na základě takto získaných dat byly formulovány otázky pro rozhovor s pedagožkami, který se orientoval na jejich styl práce s uvedenou věkovou skupinou dětí. Autorka detailně popisuje nástroje výzkumu a jejich zaměření, podrobně a velmi komplexně je provedena také analýza nasbíraného verbálního materiálu. Na místě je v tomto smyslu ocenit např. typologii pedagogických přístupů ke

spolupráci s rodiči (tab. 10) a s dalšími odborníky (tab. 12). Mnohé z nálezů jsou cenné a poměrně překvapivé. Adekvátním způsobem je zpracována také diskusní a závěrečná část.

V rámci posudku lze uvést jen několik drobných poznámek: Z hlediska výběru výzkumného souboru není zřejmé, zda se jednalo o pedagožky z různých MŠ, nebo zda některé byly zaměstnány ve stejném zařízení. Druhý z uvedených případů by byl nevhodný, protože odpovědi pedagožek ze stejného pracoviště reflektují stejnou pracovní situaci, totožné prostředí, tytéž děti s OŠD a často i totožné, resp. sdílené diskurzy zkoumaných subtémat. Tento přístup by - navzdory přiměřenému počtu respondentů - snížil přirozenou diverzitu získaných dat.

V případě vzájemného porovnávání výsledků u otázek vyhodnocovaných pomocí číselné škály by bylo vhodnější porovnat je navzájem pomocí průměrné hodnoty a směrodatné odchylky, které umožňují při analýze a interpretaci rozdílů větší přesnost a jsou čtenářsky přehlednější.

V příloze diplomové práce by bylo dobré uvést znění dotazníku, i když se jednalo jen o předvýzkumnou metodu.

Předložená diplomová práce svou kvalitou, informativností, originálním přístupem a zevrubným způsobem zpracování patří mezi diplomové práce s vysokou úrovní. Výše uvedené připomínky mají spíše charakter námětů k zamyšlení a doporučení.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm

„výborně“.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 5. 8. 2018